

Netwerk Milieu & Economie

De bankencrisis, de recessie en de Europese besluitvorming hebben de laatste tijd in ruime mate onze aandacht.

Over wat hieraan te doen, worden we op 12 sept geraadpleegd. En passant worden nog wat andere kwesties hierin meegenomen.

Inmiddels is wel enige consensus ontstaan:

Om tot een duurzaam herstel van de economie te komen zijn structurele hervormingen nodig in diverse domeinen van de samenleving. Dit geldt bijvoorbeeld voor de vastzittende woningmarkt, het beheersbaar houden van de oplopende zorgkosten en de financiering van de toekomstige pensioenen. Een minstens zo grote uitdaging voor de komende decennia betreft de vergroening van de economie. Mondiaal is dit een enorme uitdaging, want de wereldbevolking groeit naar 9 miljard mensen, die allen streven naar een betere kwaliteit van leven. Dit betekent dat meer mensen de komende decennia over meer energie, water, materialen en voedsel willen beschikken. Doorgaan op de oude voet betekent een enorm beslag op onze natuurlijke hulpbronnen. Met de verdere aantasting van vooral klimaat en biodiversiteit en de sterk toenemende vraag naar grondstoffen lopen we grote enorme risico's. De uitdaging is daarom om de benodigde groei 'groen' te laten zijn: een groei die beter gebruik maakt van natuurlijke hulpbronnen en het milieu minder aantast. Alleen op die manier blijven we binnen de grenzen van de draagkracht van de aarde.

Voor de fijnproevers onder ons: de gedachten achter vergroening van de economie zijn niet nieuw, maar hadden in vorige perioden een ander etiketje. Dan spraken we over de noodzaak tot ontkoppeling van economische groei en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Daarvoor – en dan spreek over de jaren 60 en 70 – werd met kracht van argumenten gepleit voor het sluiten van kringlopen, waarbij dan de fysieke en ecologische kringlopen werden bedoeld, niet de economische kringloop. Ik bedoel maar: met pleiten voor vergroening schaar je je in een rijke traditie van denkers. En er zijn ook stappen voorwaarts gezet: er is ontkoppeld op diverse terreinen, vooral in OECD-landen. Maar die ontkoppeling blijkt voor prangende vraagstukken als klimaatverandering en biodiversiteitsverlies niet groot genoeg om te compenseren voor de groei. Wer aan de winkel, dus.

De uitdaging om te komen tot vergroening van de economie wordt momenteel mondiaal onderkend, zoals onder andere blijkt uit recente publicaties van de OECD, UNEP en de Wereldbank. Later in deze maand staat deze uitdaging ook centraal op de agenda voor Rio+20, de mondiale top over duurzame ontwikkeling. Inzetten op groene groei kan een harde botsing met natuurlijke grenzen voorkomen. Dat hoeft niet ten koste te gaan van groei op de korte termijn, mits verstandige keuze worden gemaakt.

In de Nederlandse politiek is het belang van groene groei nog lang niet door iedereen onderkend. Nederland loopt hierin echte achter bij allerlei buitenlandse landen: Zuid-Korea, Denemarken, Duitsland en ook China werken hard aan vergroening van de economie. Dit perspectief kan ook voor een innovatiegericht Nederland waardevol zijn.

Veel Nederlandse bedrijven hebben al lang door dat vergroening moet:

Efficiënter omgaan met grondstoffen maakt je minder afhankelijk van grondstoffen leveranciers, vooral als door verhevigde concurrentie om die grondstoffen de prijzen daarvan sterk fluctueren.

Je bent nog minder afhankelijk van schaarser wordende grondstoffen als je andere grondstoffen weet te vinden, en een reeks van producten uit biomassa weet te halen in plaats van fossiele olie en mineralen.

Wie gelooft dat vergroening uiteindelijk onvermijdelijk is, kan spekkoper zijn als daarop goed wordt geanticipeerd met nieuwe producten en productieprocessen.

Dat anticiperen is des te lonender als oude productiewijzen en producten, ik bedoel dus vervuilende en energie-intensieve takken van sport, hun bevoordeelde positie kwijt gaan raken. Het zal toch echt een keer gebeuren dat milieuschadelijke subsidies en belastingkortingen worden aangepakt en dat milieugebruik echt een prijs krijgt – of dat nu langs fiscale weg wordt gerealiseerd, via dynamische vergunningen en standaarden, of door duidelijk omschreven emissierechten waarvan de hoeveelheid in de tijd zal afnemen.

Voor veel bedrijven is dit al langer klip en klaar. Niet voor niets heeft een deel hiervan zich georganiseerd in De Groene Zaak. Niks geen gezeur daar over het op allerlei manieren duurder maken van milieugebruik. Nee, zulke prijsverhogingen zijn juist een kans voor milieusparende producten en werkwijzen.

Maar om zonnepanelen te produceren en verder te ontwikkelen heb je niet alleen technologie, organisatievermogen en commercieel gevoel nodig. Je hebt ook geld nodig voor investeringen en om de tijd te overbruggen tussen het investeringsmoment en het moment dat er kopers voor de verbeterde zonnepanelen zijn.

Dat brengt ons bij het thema van vanmiddag. Ideeën genoeg om Nederland schoner en energiezuiniger te maken. Maar hindernissen om dat te realiseren zijn er ook genoeg, zeker in economisch slechte tijden. Banken kijken naar het korte termijn rendement waar groene investeringen zich vooral op de lange termijn uitbetalen, de overheid voert wispelturig beleid en een groot deel van de bedrijven associëren duurzaamheid nog steeds met kostenverhoging, ook al blijkt dat vaak niet terecht.

Vanmiddag praten over oplossingen. Dat doen we door ons voor de pauze te verdiepen in de mogelijkheden van alternatieve financieringsmodellen. Na de pauze willen we leren van enkele succesverhalen.

We beginnen met twee inleidingen over de mogelijkheden tot financiering van 'groene' investeringen. Lex Hoogduin neemt is mee in het voorstel tot oprichting van een Groene Investeringsmaatschappij. Pieter de Haes borduurt daarop voort. Je zou dat vandaag de inbreng van het financiële centrum op de Zuidas van Amsterdam kunnen noemen. Voor een opbouwende kritische reactie is ook gezorgd. Rens van Tilburg reflecteert vanuit de door hem gepercipieerde behoeften in het bedrijfsleven, Dorien Putman vanuit het dagelijks leven van een relatief kleine bankier. Uiteraard wordt u in de zaal ruim de gelegenheid geboden zich in de discussie te mengen. Om dat waar te maken beperken Lex en Pieter hun inleiding tot maximaal 15 minuten elk. Rens en Dorine krijgen elk 10 minuten voor reflectie.